

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOSINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Confesiunile unui diplomat evreu originar din România

Prof. univ. Dr. Mircea POPA

Editura Institutului European din Iași a avut fericita idee de a tipări în 2012, lucrarea *Confesiunile unui diplomat* de Eliezer Palmer. Cartea mi-a parvenit prin intermediul prietenului meu Ion Cristofor, care a avut ocazia de a fi fost de Ziua Culturii Naționale la Institutul Român din Ierusalim, unde a primit, cu acel prilej, un exemplar din mâinile autorului, cu o atrăgătoare dedicație. Exemplarul mi-a fost oferit spre lectură tocmai pentru faptul că, fiind și eu originar din zona Beiușului, fostul diplomat care a trăit ani de zile în orașelul de pe Crișul Negru, a immortalizat pentru totdeauna etapa anilor de copilărie și tinerețe într-unul din capitolele cărții intitulat *Beiuș-o incursiune în orașelul de odinioară*. Dar nu numai această coincidență i-a făcut lectura atractivă, ci însuși faptul că autorul, student de odinioară la Cluj, a locuit în timpul studiilor de aici la cele două cămine studențești, Josza Bela și Avram Iancu, cămine în care mi-am dus și eu existența de student cu o diferență de câțiva ani.

La aceste amănunte s-au mai adăugat trei coincidențe, pe care vi le voi expune pe rând. Cea dintâi privește faptul că la Facultatea de Filosofie din Cluj l-a avut profesor pe Arnold Negrea-Schwartz (cărui autorul îi transcrie greșit prenumele, numindu-l Armand, când în realitate se chema Arnold), ins pe care l-am avut și eu ca profesor de Economie Politică și decan la Facultatea de Istorie în 1956.

Al doilea amănunt biografic îl privește pe profesorul său de logică, I. Dumitru Isac, care funcționa pe atunci și ca redactor la „Tribuna”, pe care l-am cunoscut și eu relativ bine, doar că informația pe care ne-o dă despre el ca fiind „fiu al poetului Emil Isac”, este greșită, fiul poetului Emil Isac chemându-se Gheorghe sau Bubi și a funcționat în Cluj ca ziarist la „Tribuna Ardealului”, iar Dumitru Isac, logicianul și filosoful, nu a avut nicio legătură de rudenie cu respectiva familie.

Cea de a treia coincidență privește faptul că am lucrat amândoi în calitate de cercetători la Filiala din Cluj a Academiei. E drept că eu fiind mai tânăr, nu l-am prins pe Eliezer Palmor / pe atunci Pollok / ca student și nici ca cercetător, întrucât apucase să plece deja în Israel.

Toate aceste plăcute „întâlniri” livrești, mi-a făcut cartea și mai simpatică și mai atractivă, mai ales în paginile în care a vorbit despre România, despre epurările și lupta de clasă din universitățile din timpul studenției noastre. În ciuda faptului că a fost un student eminent, personajul nostru s-a trezit de două ori eliminat din Facultatea de Filosofie, odată după terminarea anului al II-lea, în 1952, „anul cel mai fioros din epoca triumfului dictaturii proletariarului”, cum îl caracterizează el, când facultățile de filosofie mutându-se la București, a fost prilej nimerit pentru autorități să se scape de cei cu dosare încărcate, trimițându-l și pe autorul nostru să studieze Chimia Alimentară la secția Morărit.

Cu tenacitatea și talentele lui deosebite – eroul a fost peste tot un student fruntaș la învățătură –, a ajuns în cele din urmă să plece cu o diplomă în Israel spre a-și întregi familia, iar de acolo, în urma unui concurs sever, a ajuns să lucreze în diplomație.

Anii petrecuți în slujba statului său, la Direcția Relațiilor cu Europa de Răsărit, începând cu 15 august 1964, când a dat acel faimos concurs, ne-a oferit și nouă șansa de a-l urmări într-o lume în schimbare pe harta Europei și a lumii, ocazie cu care a fost din nou la Cluj, unde, la Facultatea de Științe Politice, a ținut două prelegeri: „Diplomația ca profesie la sfârșitul veacului XX” și „Contribuția evreilor originari din România la făurirea și consolidarea independenței Statului Israel”. Dar nu numai paginile legate de România ne-au interesat în cel mai înalt grad, ci și peripețiile trăite prin țări ca Belgia, Norvegia, Argentina, Franța, Uruguay, unde a avut ocazia să-și etaleze cunoștințele diverse, dar să exerseze uneori și limba română, ca limbă pe care o posedă în cel mai înalt grad, așa cum reușim să aflăm chiar din aceste pagini redactate cu artă și uneori cu umor (a se vedea întâlnirea avută cu un anume Flămânzescu, diplomat român în Franța, trimis acolo pe bază de dosar, iar nu pentru cunoștințele de limbă!). Demne de urmărit sunt prin urmare toate aceste peregrinări și impresii pe care ni le comunică cu privire la periplul lui european și sud-american, pagini din care răzbate cu acuitate acel simț exemplar al omului cu simțul datoriei înăscut, a celui chemat să-și facă meseria în termenii cei mai calificanți cu putință, așa cum o pretind și legile statului despre care vorbim.

Memorabile sunt și vizitele sale „în Imperiul sovietic ostil”, unde a trebuit să reprezinte Israelul și UNESCO în Gruzia sau în Turkmenistan, vizitând nu numai celebrele orașe ale acestei lumi asiatice, dar și Moscova și Leningradul, cu puternice inflexiuni culturale. Alteori, pagina sa părește stilul doct și ceremonios spre a deveni pe alocuri programat atracționă, atunci când își propune să relateze și aspecte „cu haz și cu necaz” din timpul cât și-a exercitat rolul de diplomat sau să rememoreze unele scene mai savuroase din legăturile sale cu colegii străini. De mare interes sunt și alte trei texte care descriu prezența lui Yitzak Rabin la Unesco, a autorului nostru la Roma și cea în care explică de ce a refuzat postul de ambasador în Ungaria. Mărturisirea sa sinceră este fără îndoială un compliment indirect adresat țării noastre, în mediul de cultură al căreia s-a format: „Rădăcinile refuzului se trag din istoria familiei mele, care s-a desfășurat timp ce câteva secole în spațiul ardelean și în ținuturile maghiare situate la est de Dunăre, la câțiva kilometri de frontiera cu Ungaria (...) Pentru mine destinul poporului evreu în Shoah/Holocaust/ coincide în mod pragmatic cu tragedia familiei mele și, în mod simbolic și vizual, ea se asociază în primul rând cu zelul exterminator al hoardelor militare maghiare și numai în al doilea rând cu ghearele însângerate ale bestiiilor din SS, Gestapo, Wehrmacht și Germania hitleristă în general.”

Cauza evreiască este apărută în termeni onești în fiecare filă a cărții, căutând chiar să ștergă acea marotă devenită proverbială în România, potrivit căreia cei mai mulți torționari din primii ani ai democrației populare au fost evrei, autorul făcând în acest sens incursiuni documentare foarte bine controlate. Cele mai multe pagini din carte se și referă la realități românești, pe care le cunoaște în profunzimea lor, și de care se simte puternic legat afectiv. Pot fi urmărite astfel cu interes textele privitoare la *Universitățile mele*, la vizita peste ani la Beiuș sau cel intitulat *Identitatea evreului originar din România*, care dau realmente măsura dragostei pe care el o poartă românilor și pământului țării noastre, demonstrând că acea toleranță și omenie proverbiale ale românului au făcut ca propășirea economică a țării să fie pusă în bună măsură pe seama etniei israelite.

La curent cu scriitorii și personalitățile evreiești din *Antologia scriitorilor evrei de limbă română*, în care sunt reunite 98 de personalități dintre cele mai atractive, el face următoarea afirmație privitoare la „identitatea evreului originar din România”: „el este și rămâne purtător de tradiții milenare, marcat de memoria persecuțiilor decimatoare care nu l-au cruțat de-a lungul peregrinării seculare. Pe acest fundal s-au implantat influențe de limbă, literatură, folclor și miresme culinare care provin din conviețuirea adesea tumultuoasă româno-evreiască timp de câteva secole pe plaiurile țărilor românești. Aceste influențe rămân specifice, aplicându-se numai evreului originar din România și constituie ceea ce am numit „personalitatea identitară unică și exclusivă” a acestuia. E o concluzie care dă trăinicie prieteniei româno-israelitene și conferă acestor raporturi puternice și de neșters o aură mitologică bogată și statornică întru credință și respect reciproc.